

A KÚRIA
mint felülvizsgálati bíróság

Kfv. II. 37.267/2011/5.szám

A Kúria dr. Andor Miklós ügyvéd által képviselt felperesnek Magyar Bányászati és Földtani Hivatal alperes ellen bányászati ügyben hozott közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálata iránt indított perében - amelybe a felperes pernyertessége érdekében beavatkozott - a Pest Megyei Bíróság által 2010. november 30. napján meghozott 8.K.27.336/2009/11. számú jogerős ítélet ellen a felperes által 13. sorszámon benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán az alulírott napon - tárgyaláson kívül - meghozta az alábbi

í t é l e t e t:

A Kúria a Pest Megyei Bíróság által hozott 8.K.27.336/2009/11. számú ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 40.000 (azaz negyvenezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az államnak - külön felhívásra - 36.000 (azaz harminchatezer) forint felülvizsgálati illetéket.

I n d o k o l á s

A Budapesti Bányakapitányság (továbbiakban: bányakapitányság) 2008. július 2-án helyszíni ellenőrzést tartott a beavatkozó tulajdonában lévő, bányatavak mentén és azt észlelte, hogy a IV. számú tó medrén kívüli területen - 0,4 hektáron - ásványi nyersanyag (homok, kavics) kitermelése történt 1-4 méter mélységben engedély nélkül. A bányakapitányság 2009. április 14. napján kelt BBK-517/7/2009. számú határozatában a IV. számú tó szárazulati partvonalán zagykazetta kialakítása céljából 2008. évi júliusáig elvégzett jogosulatlan bányászati tevékenység miatt a felperest 750.000 forint bányászati bírsággal sújtotta. A bányakapitányság a lefolytatott bizonyítási eljárás eredményeként megállapította, hogy a felperes az önkormányzattal kötött vállalkozási szerződés és együttműködési megállapodás alapján végzett mederkotrás, - tisztítási tevékenységet az önkormányzat részére kiadott környezetvédelmi és vízjogi létesítési engedély alapján, amelyek azonban az elvégzett bányászati tevékenységre nem terjedtek ki. Kiemelte, hogy a hatósági engedély és benyújtott tervdokumentáció szerint a beavatkozó és így a felperes megbízottja nem volt

jogosult a IV. számú tó melletti önkormányzati területen kitermelésre, és ezzel egyidejűleg a zagykazetta e helyen és ilyen módon történő kialakítására.

A felperes fellebbezése folytán eljáró alperes 2009. július 6-án kelt 874/3/2009. számú határozatában az elsőfokú határozatot helybenhagyta. A felperes fellebbezésében foglaltakra figyelemmel kiemelte, hogy a IV. számú tó mellett létesített zagyártározó kialakítása közben elvégzett ásványi nyersanyag kitermelés nem történhetett a vízjogi létesítési engedély alapján, mert a vízjogi létesítési engedély alapját képező dokumentáció, az iszap ülepítéséről szóló műszaki leírás 4.3. pontja szerint ülepítőknek a közötti közút és a tavak között lévő, kisebb, elhagyott és használaton kívüli kavicsbánya-tavakat lehetett felhasználni. Hangsúlyozta, hogy az észlelt nyersanyag kitermelés (zagykazetta kialakítás) helyszíne lényegesen eltér az engedélyezési dokumentációban előírt ülepítés helyszínétől tekintve, hogy az a IV. számú tótól és az egész tórendszerrel észak-keletre található, míg a terv szerinti ülepítés a II. számú tótól és az egész tórendszerrel nyugatra kerülhetett volna kialakításra. Rámutatott arra, hogy a zagykazetta kialakítása a környezetvédelmi engedély alapján is csak a meglévő tavak mélyítésével valósulhatott volna meg, mivel a környezetvédelmi engedélyt megalapozó részletes környezeti hatástanulmány ülepítő medencének ugyancsak a II. számú tótól nyugatra található, fürdésre nem alkalmas kisebb tavakat jelöli, külön parti zagykazetták kialakítását nem. Mindezek alapján megalapozottnak találta azt a hatósági megállapítást, hogy a környezetvédelmi és vízügyi hatóságok a parti zagykazetták kialakítására engedélyt nem adtak. Utalt arra is, hogy az önkormányzattal megkötött vállalkozási szerződés alapján a felperes kötelezettsége lett volna a hiányzó hatósági engedélyek beszerzése.

A felperes keresetében a közigazgatási határozatok hatályon kívül helyezését kérte állítva, hogy nem végzett jogosulatlan bányászati tevékenységet, mivel a vízjogi létesítési engedélyen alapuló technológiai műveletsornak része a zagykazetta kialakítása. Hivatkozott arra is, hogy tevékenysége nem esik a bányászatról szóló 1993. évi XLVIII. törvény (továbbiakban: Bt.) hatálya alá tekintve, hogy a vízgazdálkodásról szóló 1995. évi LVII. törvény (a továbbiakban: Vgt.) 1.§ (1) bekezdés a) pontja szerint a felszíni vizek medrére és partjára a Vgt. rendelkezései az irányadók.

Az elsőfokú bíróság a felperes keresetét elutasította. Hivatkozott a Btv. 1.§ (7) bekezdésére, 41.§ (1) bekezdésére, továbbá a Bt. végrehajtásáról szóló 203/1998.(XII.19.) Korm.rendelet (továbbiakban: Vhr.) 25.§ (1) bekezdésére. A lefolytatott bizonyítási eljárás alapján levonta azt a következtetést, hogy a felperes vízjogi létesítési engedély, környezetvédelmi engedély, továbbá bányakapitánysági határozat nélkül a Bt. 41.§ (1) bekezdés c) pontja szerint ásványi nyersanyagot – homokot és kavicsot – termelt ki, így jogosulatlan bányászati tevékenységet végzett. Utalt arra, hogy a bizonyítási eljárás során rendelkezésre álló helyszíni jegyzőkönyvek, fényképfelvételek, továbbá a környezetvédelmi hatósági eljárásban keletkezett iratok is azt igazolják, hogy a felperes nem a vizek medrének vízgazdálkodású célból történő alakítását végezte, hanem a víz medréből, illetőleg partjáról ásványi nyersanyagot termelt ki, amelyhez a Bt. 1.§ (7) bekezdése értelmében a

bányakapitányság hatósági engedélyére lett volna szüksége.

Az elsőfokú bíróság a felperes terhére kiszabott bírság összegét is jogszerűnek és a cselekménnyel arányban állónak ítélte.

A jogerős ítélet ellen a felperes nyújtott be felülvizsgálati kérelmet, melyben a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és az új határozat meghozatala során a közigazgatási határozatok hatályon kívül helyezését kérte. Állította, hogy a jogerős ítélet sérti a Bt. 1.§ (4) és (7) bekezdését, (5) bekezdés b) pontját, 41.§ (1) bekezdés c) pontját, továbbá a Vgt. 1.§-át. Álláspontja szerint tévedett az elsőfokú bíróság, amikor azt állapította meg, hogy jogosulatlan bányászati tevékenységet végzett azzal, hogy a korábbi bányatavak partszakaszán az eredeti terepfelszín megbontásával járó kavicsbányászati tevékenységet végzett. Álláspontja szerint ez a tevékenysége egy, a külön jogszabály alapján kiadott hatósági engedély birtokában, jogszerűen végzett termelő tevékenység volt, ezért a Bt. 41.§ (1) bekezdés c) pontjának első fordulatára figyelemmel nem minősülhetett jogosulatlan bányászati tevékenységnek, bányászati bírsággal sem volt sújtható. Hivatkozott a önkormányzattal 2001. május 23-án megkötött együttműködési szerződésére, az általa vállalt munka tényleges tartalmára és arra, hogy a Község Önkormányzata javára szóló Közép-Duna-völgyi Vízügyi Igazgatóság H.602-2/2000. számú jogerős vízjogi létesítési engedélye adta a jogszabályi alapját a termelő tevékenység elvégzésének. Utalt arra, hogy a vízjogi engedély a kavicsbányatavak vízmélységet növelő és vízminőséget javító kotrására vonatkozik és kötelezően előírja, hogy a kiemelt zagyot zagykazettában kell elhelyezni. Állította, hogy e körben az együttműködési szerződés is kötelezettséget rótt rá. Hangsúlyozta, hogy a zagykazetta kialakítása a vízügyi hatóság által kibocsátott jogerős vízjogi engedély alapján végzett technológiai művelet része. Hivatkozott arra is, hogy tevékenysége nem tartozik a Bt. hatálya alá tekintettel arra, hogy az a Vgt. 1.§ (1) bekezdés a), d) és f) pontja körébe sorolt, így arra a Vgt. szabályai alkalmazandók.

Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályban tartását kérte. Kiemelte, hogy a felperes nem rendelkezett sem bányahatósággal, sem más hatóság engedélyével a tómeder területén kívül – a parti részen - zagykazetta kialakítására. E körben utalt arra, hogy a környezetvédelmi engedély a meglévő tavak mélyítésével tette lehetővé zagykazetta kiépítését, míg a vízjogi létesítési engedély a kavicsbányatavak vízmélységet növelő és vízminőséget javító kotrására vonatkozott, így egyik engedély sem jogosított a parti területen ásványi nyersanyag kitermelésére. Hivatkozása szerint a önkormányzat csak tulajdonosi hozzájárulását adta a zagykazetta önkormányzati tulajdonú területen való elhelyezéséhez. Kiemelte azt is, hogy a felperes csak kavics és iszap kotrására rendelkezett engedéllyel. Mindezek alapján levonta azt a következtetést, hogy a felperes a tavak parti szakaszán zagykazettát létesített és ennek során homok és kavics ásványi nyersanyagot termelt ki engedély nélkül, mely jogosulatlan bányászati tevékenységnek minősült.

A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (továbbiakban: Pp.) 274.§ (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el és a jogerős ítéletet a Pp. 275.§ (2) bekezdése alapján a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálva azt állapította meg, hogy a felperes felülvizsgálati kérelme nem alapos.

A Bt. 1.§ (1) bekezdés a) pontja alapján e törvény hatálya alá tartozik az ásványi nyersanyagok bányászata.

A Bt. szerint bányászat (bányászati tevékenység) az ásványi nyersanyagok kutatása, feltárása és kitermelése, az e tevékenységek során keletkező hulladékok kezelése, valamint az ásványvagyon-gazdálkodás.

A Bt. ásványi nyersanyagként tekinti az olyan ásványi anyagot, mely a fennálló tudományos-technikai fejlettségi szinten hasznosítható. E körbe kétséget kizáróan beletartozik a kavics és a homok is. Kitermelés a Bt. rendelkezése alapján az ásványi nyersanyag – így a kavics és a homok – természetes előfordulási helyéről történő lefejtése, elválasztása, felszínre hozatala.

A perben nem volt vitatott, hogy a tavak közül a IV. számú tó melletti parti területen homok és kavics volt, annak kitermelésére – azaz előfordulási helyről történő lefejtésére, elválasztására – került sor. A felperes e munkálatok elvégzését a meder kotrási és tisztítási munkák folytán szükségessé váló zagykazetta kialakításával indokolta. Tekintettel arra, hogy ténylegesen végzett munka (zagykazetta kialakítása) nem a felszíni vizek medrét és partját, hanem attól eltérő, távolabb eső, közel 0,4 hektáros területet érintette, nem tartozott a Vgt. 1.§ (1) bekezdés a) pontja szerinti körbe és ezáltal a Vgt. hatálya alá. E tevékenység megfeleltethető volt a Bt-ben szabályozott bányászattal, mely okból az elsőfokú bíróság jogszerűen vizsgálta, hogy a felperesnek volt-e, s ha igen, mire hatósági engedélye.

Az elsőfokú bíróság a felperes kereseti érveivel szemben megalapozottan hivatkozott arra, hogy a környezetvédelmi felügyelőség által a felperesi beavatkozó részére kiadott környezetvédelmi engedély és vízjogi létesítési engedély önmagában bányászati tevékenység végzésére vonatkozó engedélynek nem minősülhetett, az engedély alapján a felperes vízmélységet növelő és vízminőséget javító munkákat végezhetett, a kitermelt zagyot további engedély nélkül csak ezen engedélyekben/illetve ehhez kapcsolódó tervdokumentációkban foglaltak szerint helyezhette volna el. A más módon és a más helyen elhelyezett zagykazetta a bányászati igazgatás körébe tartozó tevékenység, melynek végzéséhez szükséges engedélyt a felperesnek előzetesen kellett volna beszereznie.

A felperes – a Pp. 164.§ (1) bekezdése alapján rá háruló bizonyítási kötelezettség ellenére - a bírósági eljárásban a másodfokú határozat konkrét, a vízjogi létesítési engedély alapját képező dokumentáció adatain alapuló megállapításait, - miszerint a felperes nem a IV. számú tó melletti parti területet, hanem a közötti közút és a tavak között lévő és használaton kívüli kavicsbánya tavakat használhatta volna fel zagy tárolására, így az engedélyezett tárolási helytől a megvalósult tároló lényegesen eltér -, nem cáfolta. Mint ahogy azt sem, hogy a környezetvédelmi engedély szerint zagykazetta kialakítását csak a meglévő tavak mélyítésével valósíthatta volna meg. Ezen túlmenően a felperes azt sem vitatta, hogy a beavatkozóval kötött kétoldalú megállapodásai szerint további engedély(ek) beszerzése a feladata lett volna, és nem is igazolta, hogy ezen engedélyek beszerzése iránt eljárta. Ennek következtében az elsőfokú bíróság helyesen értékelte a felperesnek az általános és a beavatkozó meglévő hatósági engedélyeire alapuló érvelésében foglaltakat, és megalapozottan vonta le azt a következtetést, hogy a felperes jogosulatlanul végzett bányászati tevékenységet, mert a zagykazetta kialakítása során ásványi vagyon – kavics, homok – kitermelésére került sor, melynek engedélyezése a Bt. 5.§ (1) bekezdés b) pontja szerint a bányafelügyelet feladata, és ilyen engedéllyel a felperes nem rendelkezett.

A felperes alaptalanul állítja, hogy a jogerős ítélet sérti a Bt. 1.§ (7) bekezdésének rendelkezését. E jogszabályi hely a vízjogi engedély alapján végzett mederalakítással összefüggő ásványi nyersanyag kitermelésre a Bt. 20. és 41. §-ának rendelkezéseinek alkalmazását írja elő, így e rendelkezés kapcsolatot teremt a vízgazdálkodás és bányászati igazgatás körébe eső munkálatok között, ahogy erre a jogerős ítélet is rámutat. Az idézett jogszabály nem zárja ki a külön hatósági engedélyezést a mederalakítás során felmerülő és a bányászat körébe tartozó munkák esetében, sőt a jogkövetkezmények között nevesíti a bányajáradék fizetést, és jogosulatlan bányászati tevékenység

esetén a bírság alkalmazását, mely azt igazolja, hogy a mederalakítás során is felmerülhet a bányahatósági engedélyezés alá tartozó munka, melynek jogszerű folytatásához elengedhetetlen a bányahatósági engedély beszerzése.

A felperes tévesen érvelt azzal, hogy mivel engedéllyel rendelkezett a medertisztítási és -kotrás munkálatokra, ezért e munkák következtében keletkező zagy elhelyezését környezetvédelmi és vízjogi engedély alapján, további engedélyek nélkül korlátlanul végezhetette. A felperes által végzett tevékenység más ágazati szabályozás alá is esett, így a felperesnek e szabályozás követelményeivel és jogkövetkezményeivel is számolnia kell(ett).

A fentiek alapján a Kúria megállapította, hogy a jogerős ítélet nem jogsértő a felülvizsgálati kérelemben hivatkozott okokból, ezért azt a Pp. 275.§ (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

A felperes a Pp. 270.§ (1) bekezdése alapján a felülvizsgálati eljárásban is alkalmazandó Pp. 78.§ (1) bekezdése alapján köteles megfizetni az alperesnek a felülvizsgálati eljárásban jogtanácsosi képvisellel felmerülő költségeit, melynek összegét a Kúria a 32/2003.(VIII.22.)IM rendelet 3.§ (3) és (5) bekezdése alapján állapította meg.

A felperes a 6/1986.(VI.26.) IM rendelet 13.§ (2) bekezdése alapján köteles viselni az 1990. évi XCIII. törvény 50.§ (1) bekezdése szerinti felülvizsgálati illetéket.

A Kúria a Pp. 83.§ (1) bekezdése alapján nem kötelezte a felperesi beavatkozót perköltség viselésére, mert azt állapította meg, hogy a beavatkozása többletköltséget nem okozott alperesnek a felülvizsgálati eljárásban.

Budapest, 2012. február 15.

Dr. Kaszainé dr. Mezey Katalin sk. a tanács elnöke, Dr. Tóth Kincső sk. előadó bíró, Dr. Kalas Tibor sk. bíró